

- © Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
- © The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
- © La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

***Cordella și alții v. Italia* - [54414/13](#) și [54264/15](#)**

Hotărârea din 24.1.2019 [Secția I]

Articolul 8

Articolul 8-1

Respectarea vieții private

Lipsa vreunei reacții la poluarea aerului de o oțelărie, în detrimentul sănătății populației învecinate: *încălcare*

Articolul 46

Articolul 46-2

Executarea hotărârii

Măsuri cu caracter general

Statul reclamat trebuie să întreprindă măsuri cu caracter general împotriva poluării aerului prin emisiile provenite de la uzină, care afectează sănătatea persoanelor din comunele învecinate

În fapt – Cauza are în vedere poluarea continuă a aerului de o uzină siderurgică exploatată din 1965 în Tarente (un oraș cu o populație de aproximativ 200 000 de locuitori) de o fostă întreprindere publică, privatizată în 1995. În 1990, la o ședință a Consiliului miniștrilor s-a constatat existența unui «risc ecologic crescut» în orașul Tarente și în patru comune învecinate din cauza emisiilor acestei oțelării. În 1998, președintele Republicii a aprobat un plan de reducere a poluării. În 2000, En 2000, printr-o hotărâre ministerială, comunele Tarente și Statte au fost incluse în «siturile de interes național pentru reorganizare» (SIN). Autoritățile au încheiat acorduri cu întreprinderea. În 2011, au fost impuse condiții materiale și informaționale, ca parte a unei autorizații administrative de exploatare. Mai multe decrete-legi adoptate din 2012, care vizau salvagardarea activității siderurgice din Tarente, au extins termenele-limită. Având în vedere insolabilitatea sa, întreprinderea a fost plasată, în 2015, sub o administrație provizorie, cu scutirea de răspundere administrativă sau penală a administratorului în privința implementării măsurilor ecologice planificate. Între timp, autoritățile Uniunii Europene (Curtea de Justiție și Comisia) au conchis că Italia nu și-a îndeplinit obligația de a garanta respectarea directivelor aplicabile. Au fost intentate mai multe acțiuni civile sau penale. Cu toate acestea, emisiile nocive persistă.

Reclamanții sunt mai multe zeci de persoane fizice care locuiesc sau care au locuit în vecinătatea mai apropiată sau mai îndepărtată a oțelăriei. Ei denunță lipsa de acțiune a statului pentru prevenirea efectelor emisiilor nocive ale acestuia pentru sănătatea lor.

În drept

Articolul 8: Chiar dacă nu ei îi aparține decizia privind măsurile precise care trebuiau întreprinse în prezenta cauză pentru a reduce de o manieră mai eficientă nivelul poluării, Curții îi incumbă, în mod incontestabil, să verifice dacă autoritățile naționale au abordat chestiunea cu diligența cerută și dacă au avut în vedere toate interesele concurente. În acest caz, îi revine statului să justifice elementele precise și detaliate, și situațiile în care se găseau anumite persoane care trebuiau să suporte sarcini grele în numele interesului societății.

Cu toate acestea, începând cu anii 1970, studiile științifice (elaborate în mare parte de organisme statale și regionale) au demonstrat efectele poluante ale emisiilor oțelăriei din Tarente pentru mediu și pentru sănătatea persoanelor. Aceste studii au atestat existența unei legături de cauzalitate între expunerea la anumite substanțe inhalabile emise de uzină și evoluția anumitor tumori sau patologii cardiocirculatorii (studiul din 2012) sau creșterea mortalității din cauze naturale, din cauza tumorilor, a maladiilor renale și cardiovasculare (studiul din 2016) în rândul locuitorilor zonelor afectate de acele emisii. Un studiu din 2017 a constatat persistența unei situații sanitare critice în cadrul comunelor identificate ca zone de risc ecologic crescut (orașul Tarente prezentând, pentru patologii relevante, o rată de mortalitate și de spitalizare mai înaltă decât media regională).

Tentativele autorităților naționale de combatere a poluării în regiunea vizată nu au produs, până în prezent, efectele scontate. Măsurile preconizate începând cu 2012 prin autorizația administrativă de activitate nu au fost realizate în cele din urmă (acest eșec a stat la originea unei proceduri privind încălcarea dreptului UE în fața autorităților Uniunii Europene). Mai mult, realizarea planului ecologic aprobat în 2014 a fost amânată până în august, 2023. Realizarea obiectivelor propuse de combatere a poluării manifestă, așadar, o lentoare extremă.

Între timp, guvernul a intervenit în mod repetat, de urgență (prin decrete-legi speciale) pentru a garanta continuarea activității de producere a oțelăriei, în ciuda constatării de către autoritățile judiciare competente, pe baza unor expertize chimice și epidemiologice, a existenței unor riscuri grave pentru sănătate și pentru mediu. Mai mult, persoanelor însărcinate cu garantarea respectării prescripțiilor în materie de protecție a mediului (administratorului provizoriu și viitorului proprietar al societății) le-a fost acordată imunitate administrativă și penală. La acestea se adaugă și o situație de incertitudine care decurge, pe de o parte, din deficitul financiar al societății, iar pe de altă parte, din posibilitatea, acordată viitorului proprietar, de a amâna finalizarea reorganizării uzinei.

Se pare că, în partea care le revine autorităților, gestionarea problemelor de mediu ridicate de oțelăria din Tarente se află în impas până în prezent. Aceasta prelungește situația poluării care pune în pericol sănătatea reclamanților și, în general, a întregii populații care trăiește în zonele de risc – populație care rămâne, în starea actuală a lucrurilor, privată de informații despre derularea reorganizării teritoriului vizat, în special în privința termenelor-limită pentru punerea în aplicare a lucrărilor aferente. *Bref*, autoritățile naționale nu au întreprins toate măsurile necesare pentru asigurarea protecției efective a dreptului reclamanților la respectarea vieții lor private; nu a fost asigurat echilibrul corect cerut.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Articolul 46: Având în vedere în special complexitatea tehnică a măsurilor necesare pentru reorganizarea zonei vizate, care ține de competența autorităților naționale, nu este necesar să se recurgă la procedura «hotărârii-pilor». În schimb, nu ține de competența Curții să-i adreseze Guvernului recomandări detaliate cu un conținut prescriptiv, cum ar fi cele indicate de către reclamanți: îi revine [Comitetului Miniștrilor](#) să-i semnaleze guvernului reclamat măsurile care trebuie adoptate pentru executarea prezentei hotărâri. Cu toate acestea, lucrările de reorganizare a uzinei și a teritoriului afectat de poluările de mediu au un caracter primordial și urgent. Planul de mediu aprobat de către autoritățile naționale și care conține indicații privind măsurile și acțiunile necesare pentru asigurarea protecției de mediu și a sănătății populației ar trebui, așadar, implementat cât de curând posibil.

De asemenea, Curtea a conchis, în unanimitate, încălcarea articolului 13, coroborat cu articolul 8 din Convenție.

Articolul 41: constatarea existenței unei încălcări este suficientă, în sine, pentru acoperirea prejudiciului moral.

(Vezi, de asemenea, *Fadeïeva v. Rusia*, [55723/00](#), 9 iunie 2005, [Nota informativă 76](#) ; *Di Sarno și alții v. Italia*, [30765/08](#), 10 ianuarie 2012, [Nota informativă 148](#) ; *Jugheli și alții v. Georgia*, [38342/05](#), 13 iulie 2017, [Nota informativă 209](#) ; precum și fișa tematică privind [Mediul](#))